

Täysistunto

Torstai 30.3.2017 klo 15.58—18.43

5. Hallituksen esitys laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 259/2016 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 4/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.59 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä on tosiaan esitys laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Uudenmaan kansanedustajana ympäristölupa-asiat ovat tulleet ikävälläkin tavalla tutuiksi, sillä valitettavan usein ympäristölupaa vaativissa isoissa hankkeissa, kuten kalliolouhinta- ja kivenmurskaushankkeissa, paikallisten asukkaiden kokemukset jäävät konkreettisesti huomioimatta, vaikka heitä olisikin kuultu prosessin eri vaiheissa. Hallituksen esityksessä todetaan samansuuntaisesti, että vaikka yva-laki onkin koettu toimivaksi, on viime vuosina entistä vahvemmin tullut esille asiakasnäkökulma eli eri lakien samanaikainen soveltaminen hankkeen perustamisvaiheessa tai toiminnan laajentamis- ja muutostilanteissa. Tällöin tarkastelun kohteina ovat ympäristövaikutusten arviointimenettely, ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupamenettely, luonnonsuojelulain mukaiset poikkeamispäätökset, vesilain mukainen lupa sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukainen hankekaavoitus ja rakennuslupamenettely.

Tosiaan viime yönä viimeksi valmistelin yhtä asiaa hallinto-oikeuteen — oliko se nyt vastaselitysvaiheessa — ja yleensä näissä lausunnoissa, mitä on pyydetty paikallisen kaupungin ympäristöjohtajalta ja näin, todetaan, että tästä louhinnasta ja murskauksesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa suojaetäisyyksien ollessa riittäviä. Otan taas esimerkiksi tämän Espoo-tapauksen, eli siellä paikalliset asukkaat näkevät, että se matka kohteeseen on 100 metriä vähemmän, ja kaupunki näkee, että se on 100 metriä enemmän, mikä on erittäin erikoista. Näen kyllä myös mielenkiintoisena sen, että vaikka tosiaan yvassa todettaisiin hankkeen jatkovalmisteluissa huomioitavaksi asukkaiden suurimpia huolia, niitä ei todelakaan sitten huomioida. Vielä viittaaan esimerkkiin Espoossa, kun siinäkin niitä viime yönä tarkastelin. Kun siinä yvassa kuitenkin todetaan, että hankkeen toiminnoista tulee merkittävää haittaa ympäristölle ja asutukselle, niin on se kummallista, jos eivät sitten virkamiehet noudata tätä, mitä yvassa ollaan huomattu ja toteutettu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2017 vp

Kaiken kaikkiaan tässä asiakokonaisuudessa olen huomannut sen, että meillähan periaatteessa Suomessakin laki suojaa niin ympäristöä kuin asukkaita mutta sitten käytännössä niitä ympäristölupaehtoja ei sitten niin tarkkaan enää noudatetakaan ja sitten toisaalta, kun haetaan muutoslupaa siihen, siellä saatetaan hakea todella merkittävän suuria louhintamääriä.

18.03 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä niin kutsuttu yva-laki on varsin kannatettava laki. Uudistuksellahan pyritään helpottamaan hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia, ja samalla tahtotila on painottaa tulevaisuudessa enemmän merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tulkoon sekin nyt heti jo alkuunsa sanottua, että ympäristövaliokunnassa tätä yva-lakia on hyvässä yhteistyössä yksimielisesti käsitelty.

Valiokunnassa pidimme hyvänä ehdotukseen sisältyviä mahdollisuuksia vähentää päällekkäisiä menettelyjä. Tätä toteuttaa esimerkiksi mahdollisuus tehdä ympäristövaikutusten arviointi kaavoituksen yhteydessä hankekohtaisella kaavalla ja yhdistää luonnonsuojelun mukainen Natura-arviointi ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn. Tämä kaikki lyhentää parhaimmillaan Natura-lausunnon antoaikaa useilla kuukausilla ja näin ollen jouduttaa näitä lupaprosesseja jatkossa. Valiokunnassa korostimme myös mahdollisuutta yhtäaikaiseen kuulemiseen tarvittaessa sekä ennakkoneuvotteluja koskevan säännöksen sisällyttämistä tähän uuteen lakiin.

Itse koen, että vaikka on torstai-ilta ja viimeisistä asioista kysymys, niin silloin kun hallituksella on lakiesityksiä, joita voi hyvällä sydämellä kannattaa, silloin se on tehtävä, ja tämä on sellainen. Kun kuunteli edustajakollega Ruohon puheenvuoroa, niin kyllähän se niin on, että lakien on suojeltava jatkossakin niin ympäristöä kuin ihmisiä.

18.05 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tällä hallituksen esityksellä todellakin pannaan täytäntöön ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin muutoksen vaatimukset ja pyritään myös yhteensovittamaan ympäristöllisiä menettelyjä, siten että samanaikaisesti toteutetaan myös menettelyjen sujuvoittamistoimenpiteitä. Kyllähän näissä ympäristövaikutusten arvioinneissa ja sitten sen jälkeen ympäristölupa-asioissa on todellakin ollut sujuvoittamistarpeita. Se on huomattu.

Hallituksen esityksessä myös ehdotetaan, että ympäristövaikutukset voidaan arvioida hankkeesta vastaavan aloitteesta myös muussa menettelyssä kuin varsinaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä, käytännössä siis yleensä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen kaavoitusmenettelyn yhteydessä. Se on myöskin hyvä asia. Hallituksen esityksessä on hyvää nimenomaan mahdollisuudet vähentää päällekkäisiä menettelyjä, että saadaan sujuvoitettua asioita ja menettelyjä ja nopeutettua myöskin isoja hankkeita.

Kaiken kaikkiaan, kuten edustaja Taimela jo toi esille, tämä yva-laki oli ympäristövaliokunnan käsittelyssä ja ympäristövaliokunnan mietintö on myöskin yksimielinen, ja hyvässä yhteisymmärryksessä tätä isoa asiaa saadaan näin vietyä eteenpäin, ja toivottavasti myöskin nämä yva-asiat tuolla käytännössä sitten toteutuvat hyvässä yhteisymmärryksessä ja myöskin sujuvasti käytännössä.

18.06 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Meillä on tässä salissa ollut viime päivinä keskustelua useammastakin ympäristönsuojelun lainsäädännöstä ja niiden hoitamisesta ympäristövaliokunnan kautta. Meillä ympäristövaliokunnassakin on ollut hyvin värikkäät keskustelut näistä, ja olen oikein tyytyväinen, että näitten kanssa on päästy nyt-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2017 vp

ten eteenpäin. Tämä ympäristövaikutusten arviointia koskeva laki on meille ehkä kaikkein helpoin laki näistä, koska siitä hyvin laajasti oltiin sitä mieltä, että on järkevää viedä tällä tavalla tätä hommaa eteenpäin, että voitaisiin vähentää byrokratiaa ja selkeytettäisiin ja sujuvoitettaisiin toimintaa.

Tässä laissa nyt sitten on kyse siitä, että ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain sekä maankäyttö- ja rakennuslain kuulemiset olisi mahdollista yhdistää — hyvä. Samoin ehdotetaan yhdistettäväksi luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi ja ympäristövaikutusten arviointimenettely. Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä mahdollistaisi myös sen, että ympäristövaikutusten arviointi toteutettaisiin muun lain mukaisessa menettelyssä, jos tuo menettely täyttää säädetyt vaatimukset. Tämä on justinsa sitä, mitä lainsäädäntömuutosten pitää ollakin. Tämä työ tulee jatkumaan, ja ympäristöministeriössä on valmisteilla — ja toivon mukaan saadaan hyvinkin pian tänne käsittelyyn — muitakin näitä prosesseja, joissa lupamenettelyä tullaan selkeyttämään hyvinkin paljon.

Eihän tämä tule keventämään kaikkia isoimpia ongelmia. Silloin kun olin itse Savukosken kunnassa töissä ja meillä oli muun muassa Soklin kaivokseen liittyvät ympäristövaikutusten arvioinnit ja ympäristölupakäsittelyt, niin olihan se vaikeaa ja monimutkaista. Mutta toivon, että nyt sitten tällä muutoksella, mikä tässä esityksessä on, myöskin valittajat tietäisivät, koska ja milloin on järkevää valittaa — ettei joka vaiheessa tarvitse alkaa erikseen valittamaan, vaan tehdään yhdellä kertaa asiat kunnolla.

18.08 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Tämä lupamenettelyn sujuvoittaminen ei saa tapahtua paikallisten asukkaiden ja ympäristön kustannuksella. Itse kannatan kanssa sitä, että hyvin varhaisessa vaiheessa jo identifioidaan ne mahdolliset ongelmat, mitkä aiheuttavat terveyshaittoja: melu, pöly, tärinät taikka vesien pilaantuminen, mitä voi myöskin tapahtua. Olen ymmärtänyt, kun olen asiasta keskustellut ruotsalaisten kollegoiden kanssa, että on tärkeätä nimenomaan se, että ei aloiteta toimintaa sellaisella alueella tai paikassa ollenkaan — sitten vähenevät ne valitukset. Se on hirvittävä vuosikausien valitusprosessi, ja siitä tulee sekä kustannuksia että ihmisille ihan inhimillistä kärsimystä.

18.10 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Vielä tästä laista se, että tässä on hyvä asia se, että on säännös ennakkoneuvottelumenettelystä, jossa valmistellaan se, minäkalaisia asioita tulee tässä ottaa käsittelyyn ja ketä pitäisi alkaa kuulemaan ja kuuntelemaan. Todellakaan tämä ennakkoneuvottelumenettelystä oleva säännös, mikä tässä on, ei kuitenkaan ole tämmöinen valituskelpoinen päätös, elikkä tässä on lähinnä keskustelua, jossa tämä ympäristövaikutusten arviointia työstävä viranomainen ja yrittäjä keskustelevat yhdessä, mitkä ovat todennäköisesti ne asiat, joita tässä pitäisi ottaa huomioon, jotta saataisiin tämä prosessi mahdollisimman jouhevasti menemään eteenpäin. Sen jälkeen kun alkaa tämä varsinainen prosessi, niin siinä sitten huomioidaan se, että varmasti kaikki, joita tämä asia koskettaa, tulevat kuulluiksi ja kuunnelluiksi, ja siinä tehdään sitten se valituskelpoinen ympäristövaikutusten arviointiprosessi, jossa voivat olla kaikki olennaiset toimijat sitten mukana.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 259/2016 vp sisältyvien 1.—16. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.